

ห้องเรียนกลับด้าน: การพัฒนาชุดการสอนการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปิดห้องเรียน*

FLIPPED CLASSROOM: DEVELOPING AN ELECTRIC GUITAR IMPROVISATION TEACHING KIT TO PREPARE FOR CLASSROOM CLOSURE

พัชร หลวงแก้ว

Phatchara Luangkaew

คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ประเทศไทย

Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sorauguitar@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอนการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า โดยประยุกต์ใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อรับมือกับสถานการณ์การปิดสถานศึกษา อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 และปัญหาฝุ่นพิษ PM 2.5. การศึกษานี้เปลี่ยนรูปแบบการสอนดนตรีปฏิบัติแบบดั้งเดิม โดยให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาทฤษฎีและเทคนิคผ่านสื่อวีดิทัศน์ที่บ้าน และใช้เวลาในชั้นเรียนเพื่อการฝึกปฏิบัติ อภิปราย และรับคำแนะนำจากผู้สอน ชุดการสอนมีการวิเคราะห์และถอดแบบการบรรเลงกีตาร์ของ บีบี คิง เนื้อหาประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้หลัก ได้แก่ 1) ความเข้าใจพื้นฐานการอิมโพรไวส์และดนตรีบลูส์ 2) เทคนิคและแนวคิดการบรรเลงของ บีบี คิง เช่น B.B. King Box, Vibrato และการดันสาย 3) การฝึกอิมโพรไวส์ในบทเพลง “Rock Me Baby” 4) การฝึกอิมโพรไวส์ในบทเพลง “The Thrill Is Gone” และ 5) การฝึกอิมโพรไวส์ในบทเพลง “Three O’clock Blues” ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนนี้ช่วยส่งเสริมทักษะการอิมโพรไวส์และความรับผิดชอบของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่มีระดับทักษะแตกต่างกัน สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง โดยสามารถทบทวนเนื้อหาซ้ำได้ และรูปแบบดังกล่าวยังส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน แม้พบข้อจำกัดทางเทคนิคเล็กน้อย แต่โดยรวมแล้วผู้เรียนมีความพึงพอใจสูง และเกิดการพัฒนาทักษะที่ชัดเจน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นแนวทางที่มีศักยภาพสูงสำหรับการสอนดนตรีในศตวรรษที่ 21 ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อรับมือกับความท้าทายทางการศึกษาในโลกยุคใหม่

คำสำคัญ: ห้องเรียนกลับด้าน, การพัฒนาชุดการเรียนการสอน, อิมโพรไวส์

---

* Received: 30 April 2025; Revised: 26 June 2025; Accepted: 27 June 2025

Abstract

This study aims to develop a teaching kit for electric guitar improvisation by applying the flipped classroom approach to address disruptions in formal education caused by the COVID-19 pandemic and PM 2.5 air pollution. The research redefines traditional music instruction by having students study theoretical concepts and techniques through video-based materials at home and engage in practice, discussion, and feedback in the classroom. The teaching kit incorporates an analysis and adaptation of the performance style of B.B. King, structured into five core learning units: (1) fundamental understanding of improvisation and blues music, (2) techniques and concepts of B.B. King's playing, including the B.B. King Box, vibrato, and string bending, (3) improvisation practice through the song "Rock Me Baby," (4) improvisation practice through the song "The Thrill Is Gone," and (5) improvisation practice through the song "Three O'clock Blues." The findings indicate that the teaching kit effectively enhances students' improvisational skills and sense of responsibility. Learners with varying skill levels were able to progress at their own pace by revisiting instructional materials, while the in-class component fostered collaborative learning among peers. Although some minor technical limitations were encountered, overall student satisfaction was high, and significant skill development was observed. Consequently, the flipped classroom model demonstrates strong potential as a pedagogical approach for 21st-century music education, supporting students in developing analytical thinking, creativity, and autonomous learning to meet the challenges of modern education.

Keywords: Flipped classroom, Development of teaching creations, improvisation

บทนำ

นับตั้งแต่การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในช่วงปี พ.ศ. 2562 นั้น ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลก หลายฝ่ายในโลกต่างพากันคิดค้นนวัตกรรมใหม่เพื่อรับมือกับเหตุการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดการดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่เรียกกันว่า "ความปกติใหม่" (New Normal) โดยเฉพาะสำหรับแวดวงการศึกษาที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก เช่นเดียวกันกับทุก ๆ ภาคส่วน การประกาศนโยบายจากรัฐบาลเกี่ยวกับมาตรการการป้องกันรับมือ ทำให้ความปกติใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในสังคมอย่าง เช่น การลงชื่อ การประชุม ออนไลน์จากระยะไกล จนกระทั่งทำให้เกิดการเรียนจากระยะไกล หรือการเรียนออนไลน์แบบเต็มรูปแบบ ได้เกิดขึ้นในวงการ

การศึกษา เพื่อรับมือกับการปิดห้องเรียน เปลี่ยนมาเป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ ผู้เรียนกับผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วยกันในห้อง เป็นการเรียนรูปแบบใหม่อย่างเต็มระบบในสังคมไทย (สุวิมล มธูรส, 2564) ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันไม่ใช่เพียงการแพร่ระบาดเท่านั้น ที่ส่งผลกระทบให้เกิดการปิดโรงเรียน ปัจจุบันยังมีประกาศคำสั่งปิดสถานศึกษา หรือขอความร่วมมือในการปิดสถานศึกษา จากปัญหาฝุ่นพิษ (PM 2.5) อีกด้วย (Bangkokpost, 2025) ถึงแม้ว่าข้อจำกัดทางเทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนด้านดนตรี จะไม่สามารถทำให้มีการจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพได้ เหมือนกับเรียนแบบเห็นหน้าอยู่ด้วยกัน แต่ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน เพื่อรับมือกับสถานการณ์การปิดโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ห้องเรียนกลับด้านจึงสมควรหยิบยกเอาการศึกษา ทดลองใช้

การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า กรณีศึกษาวิธีการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบกลับด้าน (Flipped Classroom) มาใช้เพื่อรับมือกับการปิดโรงเรียนหรือปิดสถานศึกษา เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาพูดคุย เพื่อพัฒนา เนื่องจากการเรียนการสอนดนตรีโดยทั่วไป รูปแบบการสอนในรายวิชาดนตรี เป็นการเรียนรู้โดยครูผู้สอนสอนและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เมื่อหมดเวลาในรายชั่วโมง การสอนผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้กลับไปฝึกซ้อมที่บ้าน ปัจจุบันการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านทักษะทางดนตรี สามารถเรียนรู้ที่บ้านได้และหากผู้เรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหา สามารถเลื่อนกลับไป-มา เพื่อรับชมสื่อที่ผู้สอนทำการถ่ายถอดซ้ำได้ ได้รับความเข้าใจ รวมถึงพัฒนาด้านทักษะต่าง ๆ จึงเป็นแนวทางใหม่ที่ผู้วิจัยสนใจในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า โดยมีการนำกลวิธีผ่านการวิเคราะห์ลักษณะการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎีดนตรี การอิมโพรไวส์ แนวคิดสร้างสรรค์ การฝึกสำเนียง การใช้ฟอร์มนี้ที่ถูกต้อง เนื่องจากบีบี คิง เป็นศิลปินระดับตำนานของโลก ที่มีสำเนียงเป็นเอกลักษณ์ มีรูปแบบการบรรเลง ตลอดจนภูมิหลังของชีวิตที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้อย่างดี จึงเลือกมาเป็นตัวอย่างในการกล่าวถึง เป็นตัวอย่างในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนในครั้งนี้

ดังนั้น ความเรียงฉบับนี้ จึงได้ทำหน้าที่นำเสนอข้อมูล ตลอดจนที่มาและความสำคัญของแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ที่นำมาพัฒนาชุดการเรียนการสอนในด้านดนตรี เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดในอนาคต หากมีการปิดโรงเรียนหรือสถานศึกษาอีก ชุดความรู้ฉบับนี้ อาจเป็นอีกหนึ่งข้อมูลสำคัญในการนำไปพัฒนา ปรับปรุง เพื่อการจัดการเรียนการสอนได้

ห้องเรียนกลับด้าน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

จุดเริ่มของการพัฒนากระบวนการประเภทนี้ เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนนักเรียนระดับมัธยมปลาย ที่โรงเรียน Woodland Park High School เมือง Woodland Park รัฐ Colorado สหรัฐอเมริกา โดยครูผู้สอนวิทยาศาสตร์สองคนชื่อ Jonathan Bergmann และ Aaron Sams ราวปี

ค.ศ. 2007 พวกเขาได้เริ่มทำการบันทึกเทปวิดีโอ ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระการสอนเพื่อให้นักเรียนนำไปศึกษาด้วยตนเองที่บ้าน และให้ผู้เรียนนำเอาผลการศึกษาศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำกลับมาสู่กระบวนการอภิปรายสืบค้น เพื่อหาบทสรุปของคำตอบที่ชั้นเรียนอีกครั้ง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ทางการเรียนดังกล่าว ซึ่งวิธีการเรียนแบบนี้ เป็นการเรียนแบบกลับด้านแนวคิดจากแบบเดิมที่ต้องเรียนรู้เนื้อหาที่โรงเรียน และนำงานกลับไปทำต่อที่บ้าน โดยให้เรียนเนื้อหาที่บ้านด้วยตนเอง แล้วนำงานหรือประสบการณ์ที่ได้รับมา ทำการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนร่วมกับเพื่อนต่อไป โดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำชี้แจงในประเด็นคำตอบที่เกิดขึ้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ ภายหลังได้พัฒนาและขยายขอบข่ายไปกว้างขวาง โดยเฉพาะการปรับใช้กับสื่อหลากหลายประเภทที่มีศักยภาพค่อนข้างสูงในปัจจุบัน (ทวิมา ศิริรัศมี และสรุทธิ พงศ์โรจน์เผ่า, 2563) การสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (flipped classroom) เป็นเทคนิคการสอนรูปแบบใหม่ ที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการสอนจากการสอนเนื้อหาความรู้ในห้องเรียนมาเป็นการมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองที่บ้านหรือนอกเวลาเรียน และใช้เวลาในห้องเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ ข้อมูลงานวิจัยพบว่า การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และการใช้เวลาในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ห้องเรียนกลับด้านจะเป็นการนำสิ่งเดิมที่เคยทำในชั้นเรียนนำไปทำที่บ้าน และนำสิ่งที่เคยถูกมอบหมายให้ทำที่บ้านมาทำในชั้นเรียนแทน โดยยึดหลักที่ว่าเวลานักเรียนต้องการพบครูจริง ๆ คือเวลาที่เขาคือต้องการความช่วยเหลือ เขาไม่ได้ต้องการให้ครูอยู่ในชั้นเรียนเพื่อสอนเนื้อหาต่าง ๆ เนื่องจากเขาสามารถศึกษาเนื้อหานั้น ๆ ด้วยตนเอง ถ้าครูบันทึกวิดีโอการสอนให้นักเรียนไปดูเป็นการบ้าน แล้วครูใช้ชั้นเรียนสำหรับชี้แนะนักเรียนให้เข้าใจแก่นความรู้จะดีกว่า ใน “ห้องเรียนกลับด้าน” ครูจะแจกสื่อให้นักเรียนนำไปศึกษาล่วงหน้าที่บ้าน เมื่อมาเข้าชั้นเรียนในห้องเรียนนักเรียนสามารถสอบถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นก็ลงมือทำงานได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยมีครูคอยให้คำปรึกษาเพื่อตอบข้อสงสัย (วิจารณ์ พานิช, 2556) ห้องเรียนกลับด้านมีความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเปลี่ยนการใช้ช่วงเวลาของครูในการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียน เป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน สื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้เมื่ออยู่นอกห้องเรียนหรือที่บ้าน ดังนั้น การมอบหมายการบ้านให้ผู้เรียนไปฝึกทำเองนอกห้องเรียนหรือที่บ้าน จะเปลี่ยนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในห้องเรียนแทน และในทางกลับกัน เนื้อหาที่ครูบรรยายในห้องเรียนจะเปลี่ยนไปอยู่ในสื่อที่ผู้เรียนสามารถอ่านดู ฟัง ได้เองที่บ้านหรือที่ต่าง ๆ ตามต้องการ ผู้สอนอาจให้โจทย์ หรือให้สรุปความคิดตามเนื้อหานั้น ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านนั้น จะมุ่งเน้นการสร้างสร้งสรค์องค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ตามทักษะความรู้ความสามารถและสติปัญญาของผู้เรียน ตามความสามารถทางการเรียนแต่ละคน จากมวลประสบการณ์ที่ครูจัดให้ผ่านสื่อหรือแบบฝึกหัด และเป็นลักษณะการเรียนรู้จากแหล่ง

เรียนรู้นอกชั้นเรียนอย่างอิสระ ทั้งด้านความคิดและวิธีปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่ครูจะเป็นผู้ป้อนองค์ความรู้ประสบการณ์ให้ผู้เรียน ในลักษณะของครูเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การสอนแบบกลับด้านจะเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่จะทำบทบาทเป็นติวเตอร์ (Tutors) หรือโค้ช (Coach) ที่จะเป็นผู้จุดประกายและสร้างความสนุกสนานในการเรียน รวมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Facilitators) ในชั้นเรียน

ครู อาจารย์ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ผู้สอนนอกจากเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ของตนเองเพียงอย่างเดียวแล้ว ต้องชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหา เข้าถึงชุดความรู้ที่มีอยู่มากมายในหลายช่องทาง ต้องแนะนำการนำความรู้ที่ได้มาเพื่อประยุกต์ใช้ให้เข้ากับทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนได้ การเรียนรู้รูปแบบดังกล่าว เป็นจุดสำคัญในการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความหมายจากการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งผู้สอนต้องลดบทบาทในการสอนลง และต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ใหม่ ๆ มาแลกเปลี่ยน ช่วยกันวิเคราะห์ สร้างพื้นที่ถกเถียงทางวิชาการในห้องเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถทำให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ใหม่ปรับความเข้าใจในเนื้อหาได้โดยการแลกเปลี่ยนกันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้กล้าแสดงออกทางความคิดเห็น

การเรียนการสอนแบบนี้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้จากสิ่งที่ได้รับในห้องเรียน โดยเน้นการพัฒนา ประยุกต์ทักษะเดิมที่มีอยู่ เชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้รับแนะนำจากผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มี ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นส่วนหลักของกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ การสัมมนา การสำรวจข้อมูล การทบทวนวรรณกรรม การแลกเปลี่ยนอภิปราย ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดระดับสูง ห้องเรียนกลับด้านนั้น ผู้สอนต้องมีความสามารถประเมินภูมิหลังของผู้เรียนว่ามีภูมิหลังของชุดความรู้ ความสนใจของผู้เรียน และประสบการณ์ในด้านใดบ้าง เพื่อนำไปสู่การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อาศัยการพูดคุย แลกเปลี่ยน นำไปสู่การวิเคราะห์ความรู้ของผู้เรียน เพื่อสร้างบทสนทนา แนวทางในการแนะนำผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อว่าการจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองอย่างสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในโลกของการจัดการเรียนรู้แบบดังกล่าว หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถแบ่งเป็น 2 ประการสำคัญ คือ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการคิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผู้สอนไม่ใช่ศูนย์กลางอำนาจในห้องเรียน ดังงานวิจัยของภาครณ เทียนทิพย์การุณย์ (2561) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้เรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติหน่วยการเรียนรู้ ชล้วยบรรเลงเพลงเสนาะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ทักษะการปฏิบัติชล้วยเพียงออ ของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (ภาครณ เทียนทิพย์การุณย์, 2561)

การอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า

Improvisation เป็นคำที่คุ้นเคยสำหรับดนตรีแจ๊ส อิมโพรไวส์คือ การเล่นดนตรีอย่างพลิกแพลง โดยใส่กลเม็ดเด็ดพรายเอาเอง ไม่ได้เตรียมไว้หรือถูกกำหนดด้วยความสามารถของผู้เรียน ที่เรียกว่า ด้นสด หรือ คิดปฏิภาณ การอิมโพรไวส์เป็นการสร้างแนวทำนองขึ้นมาใหม่อย่างฉับพลัน ไม่มีการบันทึกโน้ตมาก่อน แต่จะเกิดขึ้นได้ ผู้บรรเลงต้องมีการฝึกฝนเรียนรู้จากแบบฝึกหัด การฟัง การแสดง เพื่อนำมาพัฒนาในการสร้างทำนองในทันทีทันใดอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างทำนองจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์อย่างประณีต โดยใช้คอร์ตควบคุมแนวทำนอง การสร้างสรรค์ มีวิธีการคือ การเลียนแบบ การทำให้เหมือน และปรับปรุงเป็นของตนเอง อิมโพรไวส์เป็นคำที่คุ้นเคยสำหรับนักดนตรีหรือผู้ที่สนใจเกี่ยวกับดนตรีแจ๊ส หากพูดถึงดนตรีแจ๊ส หลายคนมักนึกถึงคำนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า อิมโพรไวส์ การอิมโพรไวส์เป็นการผสมผสานองค์ประกอบดนตรีพื้นฐาน ทั้งจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน และรูปแบบโครงสร้างของบทเพลงเข้าด้วยกัน (Ligon, Bert, 1999) เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะการฟังที่ดี พัฒนาสมาธิและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก เสริมสร้างความเป็นนักดนตรี อีกทั้งสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้แก่ผู้เรียน Chyu สามารถสรุปได้ว่าการอิมโพรไวส์ คือการคิดทำนองขึ้นมาโดยทันทีในขณะที่บรรเลง โดยไม่ได้ซ้อมหรือนัดหมายมาก่อน การอิมโพรไวส์แสดงถึงความรู้ความสามารถและกลวิธีของตัวผู้บรรเลง (Chyu, 2004)

การอิมโพรไวส์ (Improvise) จึงเป็นกระบวนการที่ผสมผสานการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติในขณะนั้น โดยใช้พื้นฐานความรู้และการเตรียมตัวล่วงหน้า ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของดนตรีแจ๊ส องค์ประกอบหลักของการอิมโพรไวส์ ได้แก่ บันไดเสียง (Scale) เสียงประสาน (Harmony) และจังหวะ (Rhythm) การสร้างสรรค์ที่โดดเด่นขึ้นอยู่กับการฝึกฝน ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรี และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ (ธีรัช เลหาวีระพานิช, 2562) การแสดงคิดปฏิภาณแต่งทำนองขึ้นอย่างฉับพลัน โดยไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า สามารถเริ่มต้นจากการแต่งทำนองง่าย ๆ ด้วยโน้ตเพียงไม่กี่ตัวไปจนถึงการนำเอาสิ่งที่มีอยู่ภายในบทเพลงมาแปลงและนำเสนอในแบบของตนเอง บุคคลในตำนาน ผู้ที่มีการบรรเลงกีตาร์ที่ทรงเสน่ห์ มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง คือ บีบี คิง (B.B. King) นักกีตาร์บลูส์ระดับโลก เป็นตัวอย่างของผู้ที่ใช้การอิมโพรไวส์สร้างเอกลักษณ์ โดยมีเทคนิคเฉพาะ เช่น การดันสาย

(Bending) การใช้บันไดเสียง Key Dominant 7 และ Pentatonic รวมถึงเทคนิค Hammer-on และ Pull-off

ในปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันอุดมศึกษาไทย ยังคงใช้วิธีการสาธิตและฝึกปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาด้านพัฒนาการ เนื่องจากพื้นฐานที่แตกต่างและการขาดความมั่นใจขาดบรรยากาศของการเรียนรู้แบบทันสมัย หรือ กล่าวได้ว่าในศตวรรษที่ 21 สังคมการเรียนรู้ทั่วโลกได้มุ่งเน้นถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนหรือคุณครูคอยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงได้เลือกเอาแนวคิดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ เพื่อสร้างผลผลิตของการเรียนกีตาร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556) ห้องเรียนกลับทาง เกิดจากแนวคิดของ Jonathan Bergman และ Aaron Sams ที่ต้องการช่วยผู้เรียนที่มีปัญหาตามชั้นเรียนไม่ทัน เนื่องจากต้องขาดเรียนไปเล่นกีฬาไปทำกิจกรรมอื่น หรือเรียนรู้ได้ช้า โดยเหตุผลที่ควรกลับทางของห้องเรียน คือ เพื่อเปลี่ยนวิธีการสอนของครู จากบรรยายหน้าชั้นหรือครูสอนไปเป็นครูฝึก ฝึกการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมอื่นในชั้นเรียนให้แก่ศิษย์ ฝึกการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมอื่นในชั้นเรียนแก่ศิษย์เป็นรายคน หรือเรียกว่า เป็นครูตัวเตอร เพื่อใช้เทคโนโลยีที่เด็กสมัยใหม่มีความคุ้นเคย คือ “ไอซีที” หรืออาจเรียกว่าเป็นการนำโลกของโรงเรียนสู่โลกของผู้เรียน คือโลกดิจิทัล ช่วยให้เด็กที่มีงานยุ่ง ช่วยเด็กเรียนอ่อนที่ขวนขวาย ช่วยเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกัน ให้ก้าวหน้าในการเรียนการสอนของตน (Bergmann, J., & Sams, A, 2022) แนวคิดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) จึงถูกนำมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลที่บ้าน และใช้เวลาในชั้นเรียนสำหรับการฝึกปฏิบัติอย่างเจาะลึก

ดังนั้น จึงเห็นว่าการสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า กรณีศึกษาวิธีการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบกลับด้าน เนื่องจากการเรียนการสอนดนตรีโดยทั่วไป รูปแบบการสอนในรายวิชาดนตรี เป็นการเรียนรู้โดยครูผู้สอนสอนและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เมื่อหมดเวลาในรายชั่วโมงการสอน ผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้กลับไปฝึกซ้อมที่บ้านด้วย ในสถานการณ์โควิด 19 ในปัจจุบัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ต้องเน้นการสอนรูปแบบออนไลน์ ดังนั้น การนำการสอนแบบกลับทาง จึงสอดคล้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยได้กล่าวข้างต้นในเรื่องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านทักษะทางดนตรี สามารถเรียนรู้ที่บ้านได้ และหากผู้เรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหา สามารถเลื่อนกลับไป-มา เพื่อรับชมวิดีโอที่ผู้สอนทำการถ่ายถอดซ้ำได้ ปรับความเข้าใจรวมถึงพัฒนาด้านทักษะต่าง ๆ จึงเป็นแนวทางใหม่ที่ผู้วิจัยสนใจในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า โดยมีการนำกลวิธีผ่านการวิเคราะห์ลักษณะการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎีดนตรี การอิมโพรไวส์ แนวคิดสร้างสรรค์ การฝึกสำเนียง การใช้ฟอร์มนิ้วที่ถูกต้อง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้แบบฝึกการพัฒนาวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า เป็นรูปแบบการสาธิต

ต่อองค์ความรู้และทักษะแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกัน สามารถนำมาต่อยอดพัฒนา และปรับใช้โดยผ่านกระบวนการ

การจัดทำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์: การเตรียมความพร้อมสำหรับรับมือกับเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่กระทำให้อาจต้องปิดห้องเรียน

มนุษย์กระทำทุกอย่างด้วยความมีเหตุผล ซึ่งเหตุผลต่าง ๆ แท้จริงนั้นมักมีเบื้องหลังที่ชีวิตมนุษย์ ถูกควบคุม ครอบงำจากปัจจัยทางสังคม จิตสำนึกตลอดจนเหตุผลต่าง ๆ ยึดโยงกับโครงสร้างทางอำนาจ เช่นเดียวกับดนตรีที่ไม่ได้แยกออกจากโครงสร้างทางสังคม ใสชื่อ บริสุทธิ์ ลอยตัวออกจากบริบททางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางดนตรีและการเรียนรู้ดนตรี ดนตรีไม่เคยโดดเดี่ยวลอยพ้นจากบริบททางสังคม (ชิษณุพงศ์ อินทร์แก้ว, 2567) ในทศวรรษ หรือ ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา สังคมไทยได้เกิดสภาวะภัยพิบัติต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของทุก ๆ คนในสังคม และส่งผลกระทบต่อจนทำให้ต้องปิดห้องเรียน มีประกาศนโยบายจากภาครัฐเพื่อให้มีการหยุดการเรียนการสอน จนถึงการพัฒนาทำให้เกิดการดำเนินวิถีชีวิตแบบใหม่ที่เรียกว่า “New Normal” แปลเป็นภาษาไทยว่า ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ คือ รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต เนื่องมาจากได้รับผลกระทบมาใหม่ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากเดิมไปสู่สิ่งใหม่ (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2568) ส่งผลให้ทุก ๆ คนในสังคมต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบัน อย่างเช่นในปี พ.ศ.2562 ที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 หรือไวรัสโควิด-19 และผลกระทบจากฝุ่นพิษ (PM 2.5) ทำให้ห้องเรียนต้องปิดตัวลง และเกิดวิธีการเรียนรูปแบบใหม่ การเรียนแบบไฮบริดทั้งเรียนอยู่ที่บ้านและที่ห้องเรียน หรือการเรียนจากระยะไกลจากที่บ้าน ซึ่งเป็นผลมาจากห้องเรียนต้องปิดลง ไม่สามารถมาเรียนที่ห้องเรียนได้ เนื่องจากมีนโยบายขอความร่วมมือจากทางรัฐบาล

การปิดห้องเรียน หรือไม่สามารถมาเรียนในห้องเรียน ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาไทย ทั้งการปิดภาคเรียน การเลื่อนระยะเวลาการเปิด-ปิดภาคการศึกษา ซึ่งล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการจากรัฐบาล ทางเลือกหนึ่งที่ถูกใช้ในยุคนี้นี้คือ วิธีการเรียนการสอนในระบบทางไกล หรือการเรียนการสอนออนไลน์ โดยใช้ระบบออนไลน์เข้ามาเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ถึงแม้ว่าระบบดังกล่าวจะส่งผลกระทบ ทำให้การเรียนการสอนในรายวิชาของดนตรีจะไม่สามารถทำได้แบบเต็มศักยภาพ แต่ก็ถือว่าเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดในยุคปัจจุบันนี้ ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่นำมาปรับใช้ มีทั้งระบบการบรรยายสดที่ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ทันที และการเรียนการสอนผ่านสื่อที่ผู้สอนจัดทำบันทึกเอาไว้ล่วงหน้า รูปแบบนี้ผู้เรียนสามารถกลับมาทบทวนติดตามภายหลังได้ ซึ่งระบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ สามารถนำเอาเทคโนโลยีที่มีการพัฒนามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชาของตัว มีตัวช่วยต่าง ๆ อาทิ google drive, google meet, google, line, face time, skype และ zoom meeting เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเรียนการ

สอนแบบออนไลน์ก็ยังพบปัญหาอยู่ แต่ก็เป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดขณะนี้ สอดคล้องกับงานศึกษาของธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และปัทมญา สังขชาติรี พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้สามารถรับมือกับช่วงการปิดห้องเรียน หรือห้องเรียนไม่สามารถมาได้นั้น สามารถจัดการเรียนการสอนได้ 5 รูปแบบ ประกอบด้วย On Site, On Air, Online, On demand, และ On Hand รูปแบบต่าง ๆ นี้ สามารถบูรณาการเพื่อให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสำหรับช่วยอำนวยความสะดวกให้กับทั้งผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนระบบการศึกษาในช่วงเกิดวิกฤติได้ (ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และปัทมญา สังขชาติรี, 2564)

บทความฉบับนี้ จึงนำเสนอการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยใช้ชุดฝึกทักษะวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า กรณีศึกษาวิธีการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง เพื่อเตรียมรับมือกับวิกฤติทางการศึกษาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ชุดฝึกดังกล่าวเป็นแบบฝึกหัดที่ผู้สอนได้เตรียมทำเอาไว้ล่วงหน้า โดยมีการสัมภาษณ์ ติดตาม ประเมินผลจากการกลุ่มผู้เรียนในห้องเรียนมาก่อน เพื่อนำมาสังเคราะห์ข้อมูลจากนั้นจึงนำมาสร้างชุดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า และดนตรีบลูส์ สามารถสรุปข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ การอ่านโน้ตมีความสำคัญต่อการอิมโพรไวส์ เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลเพื่อเรียนรู้คีย์เพลง บันไดเสียง อัตราจังหวะ การรู้ค่าโน้ตต่าง ๆ เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางเดินคอร์ด ท่อนหยุด ท่อนเพลงต่าง ๆ เป็นการช่วยหาโน้ตในคอร์ดเพื่อวิเคราะห์ได้ง่าย เป็นกระบวนการ รวดเร็ว และเพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพรวมต่อการนำมาต่อยอด เพื่อพัฒนาในการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้าได้อย่างเป็นระบบ โดยในการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนควรให้ความสำคัญกับการฝึกบันไดเสียงพื้นฐานและรูปแบบที่สำคัญ โดยมีแนวทางการฝึกบันไดเสียง ดังนี้ บันไดเสียงเมเจอร์ (Major Scale) บันไดเสียงไมเนอร์ (Minor Scale) บันไดเสียงฮาร์โมนิกไมเนอร์ (Harmonic Minor Scale) อาร์เพจจิโอ (Arpeggio) บันไดเสียงเพนทาโทนิค (Pentatonic Scale) ควรฝึกเพิ่มเติมในระยะ 1-2 คู่แปด (1-2 Octave) แต่สิ่งสำคัญต่อการฝึกซ้อม Scale คือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถฝึกบันไดเสียงได้ทั่วบริเวณคอกีตาร์ ได้อย่างคล่องแคล่ว เมื่อผู้เรียนต้องค้ความรู้จากการทบทวนผู้สอนให้ผู้เรียนนำ Scale ต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงสร้างเมโลดี้ทำนองจากฟอร์มการไล่ Scale เป็นทำนองเอกลักษณ์ของบทเพลงบลูส์ คือการดันสาย การดันสายให้ตรงโน้ต เป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรดันสายให้ถูกโน้ต เช่น การดันสายครึ่งเสียงและดันสายหนึ่งเสียงเต็ม เป็นการฝึกกายภาพความแข็งแรงของนิ้วมือ รวมไปถึงการดันสายให้ตรงจังหวะ ทั้งนี้ สิ่งสำคัญของการฝึกขึ้นอยู่กับฟังเพลงหรือการเรียนรู้ผ่านบทเพลง ศิลปินที่ชื่นชอบ แนวดนตรี เช่น การฝึกตามเพลงของ B.B. King ที่มักพบเทคนิคการเขย่าสายที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจาก B.B. King เน้นการเขย่าสายที่ช้าและให้ความสม่ำเสมอของการเขย่าสายไม่เพี้ยน การฝึกแบบฝึกหัดการสร้างวลีหรือประโยค เพื่อใช้ในการอิมโพรไวส์ เช่น สร้างมาจาก Scale หรือ Apeggio จะช่วยเพิ่มทักษะตลอดจนสร้างสีสันในการฝึกไม่ให้น่าเบื่อ หลังจากนั้น ได้มีการวัด

ประเมินผลการอิมโพรไวส์ก่อนเรียน ผู้สอนสามารถให้คะแนนในการประเมินจากการสร้างการวัดการประเมินการอิมโพรไวส์ โดยการให้ผู้เรียนแต่ง Solo ในบทเพลงมา 4 คอร์ด โดยใน 4 คอร์ดที่เล่นมา มีการอิมโพรไวส์เข้ากับ Chord Tones อย่างไร จังหวะในการใช้โน้ตเที่ยงตรงหรือไม่ อาจให้ผู้เรียนกำหนดฟอร์มนิ้วเพื่อใช้ในการอิมโพรไวส์ เพื่อความเป็นระบบ โดยใช้ตารางเกณฑ์การประเมินแบบ Rating Scale เช่น ให้เพลง 4 เพลง ผู้เรียนเล่นได้ก็เพลง เมโลดี้ทำนองหลักครบถ้วนทั้ง 4 เพลงหรือไม่ เชื่อกความคล่องแคล่วในการเล่น หรืออาจให้ผู้เรียนร่วมชั้นจับฉลากอิมโพรไวส์คู่กัน

เมื่อได้ชุดข้อมูลดังกล่าว จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญจากบทสัมภาษณ์เป็นสำคัญ เพื่อจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า กรณีศึกษาวิธีการบรรเลงกีตาร์ของปีปี คิง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน สร้างขึ้นมาสำหรับผู้สอนดนตรีในหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิตแขนงวิชาดนตรีสากลชั้นปีที่ 2 เครื่องเอกกีตาร์ไฟฟ้า โดยมีแผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 1 ชุด มีทั้งหมด 5 ผลการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

1. เรื่อง การอิมโพรไวส์
  - 1.1 ความหมายของการอิมโพรไวส์และดนตรีริบลูส์
  - 1.2 พื้นฐานบันไดเสียง
2. เรื่อง วิธีการบรรเลงกีตาร์ของปีปี คิง
  - 2.1 ประวัติ ปีปีคิง
  - 2.2 แนวคิดและเทคนิคการบรรเลงกีตาร์ของ ปีปี คิง
  - 2.3 การนำแนวคิดและเทคนิคของปีปีคิง มาใช้ในการอิมโพรไวส์
    - 2.3.1 B.B. KING BOX
    - 2.3.2 Vibrato
    - 2.3.3 การแบ่งวลีการอิมโพรไวส์
    - 2.3.4 Root Note
    - 2.3.5 การดันสาย
3. เรื่อง การอิมโพรไวส์เพลง Rock Me Baby
  - 3.1 การฝึกอินโทรเพลง Rock Me Baby
  - 3.2 การฝึกอิมโพรไวส์เพลง Rock Me Baby
4. เรื่อง การอิมโพรไวส์เพลง The Thrill Is Gone
  - 4.1 การฝึกอินโทรเพลง The Thrill Is Gone
  - 4.2 การฝึกอิมโพรไวส์เพลง The Thrill Is Gone
5. เรื่อง การอิมโพรไวส์เพลง Three O'clock Blues
  - 5.1 การฝึกอินโทรเพลง Three O'clock Blues

5.2 การฝึกอิมโพรไวส์เพลง Three O'clock Blues

พบว่า ผู้เรียนแนะนำเรื่องการใช้งานแพลตฟอร์ม Google Classroom ค่อนข้างมีปัญหาเรื่องการอัปโหลดไฟล์วิดีโอในการส่งงานค่อนข้างยาก ผู้เรียนแนะนำให้เพิ่มการเรียนรู้เรื่องคอร์ดในแต่ละเพลง ให้สามารถนำไปใช้ได้จริงได้ อย่างไรก็ตาม พบผลสรุปความประทับใจของผู้เรียน จากการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า กรณีศึกษาวิธีการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ผู้เรียนมีความประทับใจในตัวผู้สอน เนื่องจากการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ที่ผู้เรียนพึงเคยเรียนควบคู่กับการเรียนทักษะปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้า โดยการเรียนรู้ใช้การเรียนผ่านแพลตฟอร์ม Google Classroom ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่มีความท้าทายในการรับผิดชอบ ซึ่งผู้เรียนต้องทำการบ้านโดยการศึกษาวีดิทัศน์จากที่บ้านเพื่อมาสะท้อนผลในห้องเรียน

นอกจากนั้น หลังจากได้เข้าร่วมการเรียนรู้ จากกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน พบว่า การพัฒนาวิธีการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้า กรณีศึกษาวิธีการบรรเลงกีตาร์ของบีบี คิง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ช่วยให้นักศึกษาเกิดกระบวนการพัฒนาทักษะความรู้เพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ของบีบี คิง ที่ได้สร้างขึ้นประกอบกับการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนการสอน มีความสังเกต เข้าใจในการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ Google Classroom ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น รวมทั้งผู้เรียนได้รับการประเมินในทุกครั้ง จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และทบทวนได้ด้วยความรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญ ได้เห็นพัฒนาการของตนเองในทุกครั้งที่ได้รับประเมินในชั้นเรียน การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในการฝึกซ้อมกีตาร์ ช่วยให้ผู้เรียนที่มีทักษะที่เรียนรู้ได้ช้ากว่าเพื่อนในชั้นเรียน สามารถดูวีดิทัศน์ที่ผู้สอนได้อธิบายช่วยให้ผู้เรียนดูซ้ำไปมาได้ จนเกิดความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เมื่อถึงวันนัดหมายในชั้นเรียน ผู้เรียนและเพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันสะท้อนผลว่าการบ้านที่ผู้สอนได้ให้ไปศึกษาจากที่บ้าน เพื่อมาสะท้อนผลในชั้นเรียน ช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็ว ได้สอนและอธิบายให้กับเพื่อนในชั้นเรียนที่เรียนรู้ได้ช้า ต่อยอดให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้พร้อมกันได้อย่างรวดเร็ว

Classroom > การอิมโพรไวส์กรณีศึกษาการบรรเลง...

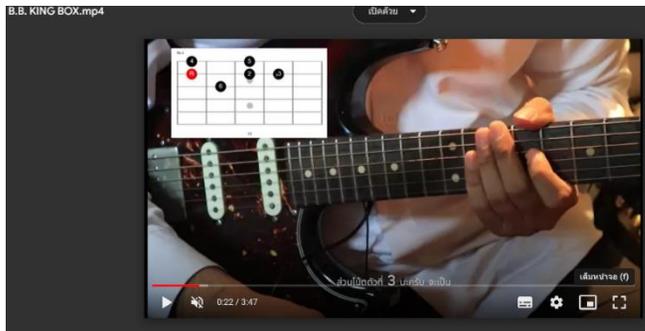
3. การนำแนวคิดและเทคนิคของ บีบี คิง มาใช้ในการอิมโพรไวส์

พัชร หลวงแก้ว · 14 มิ.ย. (แก้ไข 14 มิ.ย.)

1. โน้ตศึกษา ศึกษาเรื่อง การนำแนวคิดและเทคนิคของ บีบี คิง มาใช้ในการอิมโพรไวส์ จากวิดีโอทั้ง 5 เรื่อง ได้แก่
  - 1.1 B.B.KING BOX
  - 1.2 Vibrato
  - 1.3 การแบ่งลีการอิมโพรไวส์
  - 1.4 Root Note
  - 1.5 การค้นหา
2. โน้ตศึกษาคัดใจศึกษาครมทุก 5 เรื่องและลองฝึกซ้อมปฎิบัติตามวิธีที่ตนเรียนรู้จากที่บ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนในห้องเรียน

	B.B. KING BOX.mp4 Video		Vibrato.mp4 Video
	การแบ่งลีการอิมโพรไวส์.mp4 Video		Root Note.mp4 Video

ภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ภาพบรรยากาศการเรียนออนไลน์

สรุป

บทความนี้นำเสนอการพัฒนาชุดการสอนการอิมโพรไวส์กีตาร์ไฟฟ้าโดยใช้แนวคิด “ห้องเรียนกลับด้าน” (Flipped Classroom) เพื่อรองรับสถานการณ์การปิดสถานศึกษา อันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์โควิด-19 และปัญหาฝุ่นพิษ PM 2.5 แนวทางดังกล่าวปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาทฤษฎีและเทคนิคจากสื่อวีดิทัศน์ที่บ้าน และใช้เวลาในชั้นเรียนสำหรับการฝึกปฏิบัติ สะท้อนผล และรับคำแนะนำจากผู้สอน กรณีศึกษานำลักษณะการบรรเลงของบีบี คิง (B.B. King) มาเป็นต้นแบบ โดยออกแบบชุดการเรียนรู้ 5 หน่วย ครอบคลุมเนื้อหาทั้งด้านทฤษฎีดนตรี เทคนิคการอิมโพรไวส์ และการฝึกฝนจากบทเพลงบลูส์ เช่น “Rock Me Baby” และ “The Thrill Is Gone” ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ได้ดีขึ้น มีความเข้าใจในเนื้อหา และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีทักษะแตกต่างกันสามารถเรียนรู้ตามจังหวะของตนเอง การใช้แพลตฟอร์ม Google Classroom ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แม้จะมีข้อจำกัดด้านเทคนิคบางประการ สรุปได้ว่า แนวทางห้องเรียนกลับด้านมีศักยภาพสูงในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในศตวรรษที่ 21 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ตอบโจทย์สังคมยุคใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2564). *New Normal คืออะไร? เมื่อโควิด-19 ผลักเรารู้ชีวิตปกติวิถีใหม่*. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2568 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/882508>
- ชิษณุพงศ์ อินทร์แก้ว. (2567). *บทเพลงของสามัญชน ปลุกผู้คน ปลุกฝัน สู้วันของเรา*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ทวิมา ศิริรัมย์ และสรุทธิ พงศ์โรจน์เฝ้า. (2563). การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน. *Journal of Medicine and Health Sciences*, 27(1), 136-146.
- ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และ ปภัสญา สังขชาติรี. (2564). 5 รูปแบบสำหรับการจัดการสอนในสถานการณ์โรคอุบัติใหม่. *วารสารวิชาการรัตนบุศย์*, 3(3), 66-73.
- ธีรัช เลหาหิระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำพัชรดาว.
- ภากรณ์ เทียนทิพย์การุณ. (2561). การศึกษาผลการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติ หน่วยการเรียนรู้ ชลุ่มบรรเลงเพลงเสนาะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์.
- สุวิมล มธุรส. (2564). *การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19*. *วารสารรัฐศาสตร์*, 15(40), 32-42.
- Bangkokpost. (2025). Thai govt gives nod to online classes amid air pollution. Retrieved: April 21 2025 from <https://shorturl.asia/j03gA>
- Bergmann, J., & Sams, A. (2022). Flip Your Classroom – Reach Every Student in Every Class Every Day. *Electronic Journal of Social and Strategic Studies*, 3(2), 258-264.
- Chyu, Y. E. (2004). *Teaching improvisation to piano student of elementary to intermediate levels* (Order No. 3160781) [Doctoral dissertation] ProQuest Dissertations & Theses Database.
- Ligon, Bert. (1999). *Comprehensive Technique for Jazz Musicians*. Milwaukee, WI: Houston.